

Paweł Malczyk

**TRZECIE STWIERDZENIE PUSZCZYKA URALSKIEGO
STRIX URALENSIS NA MAZOWSZU**

W dniu 31 V 2018, w godzinach popołudniowych, na drodze krajowej DK7 w miejscowości Sękocin Nowy, gm. Raszyn, województwo mazowieckie (52.117622 N, 20.886307 E) zauważono leżącego na poboczu drogi nieżywego puszczyka uralskiego *Strix uralensis*, będącego bez wątpienia ofiarą kolizji drogowej. Ze względu na duży ruch samochodowy, węzeł DK7 i S8, oraz brak możliwości zabrania okazu oddalono się z tego miejsca niezwłocznie. Rozpoznanie gatunku zostało dokonane na podstawie wielkości, szarego ubarwienia i wyglądu szlary, którą ptak leżał zwrócony do kierunku jazdy. Szybkie oględziny na miejscu

jak i analiza wykonanych zdjęć wykazały, iż ptak był osobnikiem co najmniej drugorocznym. Doskonały stan ptaka, wygląd gałek ocznych, brak owadów żerujących na i w ciele ptaka w połączeniu z bardzo wysoką temperaturą jaka panowała w tym okresie wskazuje jednoznacznie, iż osobnik został zabity przez auto w nocy z 30/31 V 2018.

Obecnie puszczyk uralski gniazduje w Polsce głównie na południowym wschodzie kraju, w Karpatach z przedgórzem, mniej licznie w Kotlinie Sandomierskiej, na Roztoczu i Wyżynie Małopolskiej, szczątkowa populacja znajduje się na Warmii i Mazurach (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, Głowaciński i Stój 2007). Krajowa populacja oceniana jest na 1300-1800 par (Chodkiewicz *et al.* 2015, Chylarecki *et al.* 2018). Gatunek ten zasiedla starsze, prześwietlone lasy ze słabym podszytem, a za to z dużą ilością zrębów, polan i wiatrołomów (Czuchnowski i Mikusek 2015). W pozostałej części Europy gatunek ten występuje w dwóch oddzielonych od siebie rejonach. Pierwszy obejmuje Rosję, Fennoskandię bez Norwegii oraz kraje nadbałtyckie z północną Białorusią, a drugi: Karpaty i Bałkany (Hagemeijer i Blair 1997).

Niniejsze stwierdzenie jest trzecim dla Mazowsza. Poprzednie dwa miały miejsce w rejonie Puszczy Kozienickiej i również dotyczą martwych ptaków. Pierwszego dokonano w maju 1938 roku w Jedlni Letnisko w powiecie radomskim, kolejne stwierdzenie miało miejsce 5 III 1970 w okolicach miejscowości Miechów, gm. Kazanów (Ruprecht i Szwaagrak 1988). Najbliższe Sękocina Norwega stałe lęgowiska tego gatunku znajdują się w rez. Bukowa Góra, pow. włoszczowski, pod Końskimi czy w rez. Świnia Góra w pow. skarżyskim (Chmielewski *et al.* 2005, Z. Fijewski in. litt.) Generalnie puszczyk uralski jest bardzo rzadki poza swoim zwartym arealem lęgowym i znany tylko kilkanaście tego typu faktów. Od końca XIX wieku stwierdzono go 7 razy na Śląsku, 4 w Wielkopolsce oraz 2 razy na Pomorzu (Dyrz *et al.* 1991, Żurawlew *et al.* w druku). Przy czym ostatnie 4 śląskie, 2 wielkopolskie i 1 pomorskie stwierdzenie zostały dokonane w ostatnich latach co wskazuje ewidentnie na rozszerzanie arealu lęgowego przez ten gatunek w kierunku zachodnim i północnym (D. Fikus inf. ustna, Żurawlew *et al.* w druku) co dobrze koreluje z dynamiką wzrostową populacji karpackiej z której część ptaków rozlatuje się w celu poszukiwania nowych rewirów jak i z faktem, iż młode, obrączkowane puszczyki uralskie w Finlandii potrafią pokonać dystans 400 km od miejsca w którym się wykluły (Saurola 2002, Saurola i Francis 2004, Głowaciński i Stój 2007, Czuchnowski i Mikusek 2015).

Literatura

Chmielewski S., Fijewski Z., Nawrocki P., Polak M., Sułek J., Tabor J., Wilniewczyc P. 2005. Ptaki Krainy Gór Świętokrzyskich. Monografia faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Kielce-Poznań.

- Chodkiewicz T., Kuczyński L., Sikora A., Chylarecki P., Neubauer G., Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2015. Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008-2012. *Ornis Pol.* 56: 149-189.
- Chylarecki P., Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Meissner W., Woźniak B., Wylegała P., Ławicki Ł., Marchowski D., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Górski A., Korniluk M., Moczarska J., Ochocińska D., Rubacha S., Wieloch M., Zielińska M., Zieliński P., Kuczyński L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa.
- Czuchnowski R., Mikusek R. 2015. Puszczyk uralski *Strix uralensis*. W: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.). Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa, s. 467-473.
- Dyrz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J. 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Wrocław.
- Głowaciński Z., Stój M. 2007. Puszczyk uralski *Strix uralensis*. W: Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.). Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań, s. 274-275.
- Hagemeijer E. J. M., Blair M. J. (eds.). 1997. The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. T & AD Poyser, London.
- Ruprecht A. L., Szwaagrak A. 1988. Atlas rozmieszczenia sów *Strigiformes* w Polsce. *Studia Naturae*, ser. A, nr 32. PAN ZOP I ZN, Warszawa-Kraków.
- Saurola P. 2002. Natal dispersal distances of Finnish Owl: results from ringing. In: Newton I., Kavanagh R., Olsen J., Taylor I. (eds.). *Ecology and Conservation of Owl*. CSIRO Publishing, Melbourne, Australia.
- Saurola P., Francis C. M. 2004. Estimating population parameters and dispersal distances of owl from nationally coordinated ringing data in Finland. *Animal Biodiversity and Conservation*, 27, 1: 403-415.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura” Wrocław.
- Żurawlew P., Kwieciński Z., Gruss M., Jelonek K., Kostuj P. w druku. Nowe stwierdzenia puszczyka uralskiego *Strix uralensis* w Wielkopolsce. *Przegląd Przyrodniczy*.

Adres autora:

e-mail: pawmal@gazeta.pl

**THIRD RECORD OF THE URAL OWL *STRIX URALENSIS*
IN THE MAZOVIA**

Summary

On 31 May 2018 an individual of the Ural Owl *Strix uralensis* was found dead, probably killed by a car, in Sękocin Nowy (52.117622 N, 20.886307 E). It was the third record of this species in Mazovia.

Key words: Ural Owl *Strix uralensis*, record, Mazovia.

Received – November 2018, accepted – December 2018